

אשכול יוסף

מאוצרותיו של הרב יוסף חי סימן טוב שליט"א
מחבר סדרת הספרים "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים
וספרי "כרם יוסף" על הש"ס

מאת הרב יוסף חי סימן טוב שליט"א

"כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו" (סוכה ד' א')

מדוע דוקא גדולי חכמי ישראל ראשי הישיבות והסנהדרין החסידים ואנשי מעשה היו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות ושאר העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע. וכן איתא בגמרא שם (פ. שחכמים ואנשי מעשה היו מרקדים ומפזזים).

ביאור ב' - שמחה על כפרת העוונות ביום"כ

הגר"ד כהן שליט"א ראש ישיבת "חברון" בספרו זמן שמחתנו (מאמר ז'), מאריך לבאר ע"פ התוספות (ויקרא כ"ג ל"ט), שתוכן ענינה של השמחה בחג הסוכות, שעבר יום הכיפורים ונמחלו עוונותיהם של ישראל, וז"ל: "אבל בסוכות באוספכם את תבואת הארץ, שכבר אספתם את כל תבואת הארץ בבית, וגם עבר יום הכיפורים ונמחלו עוונותיכם, יש לכם להוסיף שמחה על שמחה ולהתעסק בה". ויסוד זה מפורש בילקוט שמעוני (ויקרא רמז מה"ד), שמיטעם זה בחג הסוכות נאמר ג' שמחות, "ושמחת בחגך" "והיית אך שמח" "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים". וכן מצינו בגמ' (סוכה נג.), שנתייחדה בשמחת בית השואבה שמחת בעלי תשובה, ששמחים על זקנותם שכפרה על ילדותם, שיש שהיו אומרים אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותנו, אלו חסידים ואנשי מעשה, [שעומדים תמיד בתשובה]. ויש מהן אומרים, אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו, אלו בעלי תשובה. אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו. וכמו שמצינו בתורה שטהרת יוה"כ היא לפני ה', שנא' (ויקרא ט"ז ז') "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם, לפני ה' תטהרו", כך השמחה הבאה על הכפרה והטהרה של יוה"כ, היא שמחה לפני ה', שנא' "ושמחתם לפני ה'". לכן מיוחדת שמחת חג הסוכות להיות במקדש, ששם השמחה לפני ה'. ומטעם זה דוקא חכמי ישראל ראויים לעשות ולקיים את השמחה, שעל ידם נעשית הכפרה לכל ישראל, כמו"ש הרמח"ל במסילת ישרים (פקי"א), בביאור המדרש (ויק"ז ל' ז'), שהאתרוג פרי עץ הדר, יש בו ריח ואוכל, ומרמז לבעלי תורה ובעלי מעשים טובים. 'כפות תמרים', מרמז לבעלי תורה, ואין בהם מעשים טובים, כתמר זו שיש בה אוכל ואין בה ריח. 'ענף עץ עבות', אלו שיש בידיהם מעשים טובים, ואין בהן תורה, כהדס שיש בו ריח ואין בו אוכל. 'וערבי נחל' בג"א שאינם לא בעלי תורה ולא בעלי מעשים טובים, כערבה שאין בה לא טעם ולא ריח, אמר הקב"ה לאבדן אי אפשר אלא יעשו כולן אגודה אחת והן מכפרין אלו על אלו. ואי אפשר לכל ישראל להיות בדרגות גבוהות של פרישות וחסידות, ולא היו כל ישראל ראויים להגיע להשראת השכינה, אמנם לזה ניתנה מצות ד' מינים שיכללו באגודה אחת, ויבואו אלו ויכפרו על אלו, וכולם יזכו להגיע לאהבת השי"ת ולהשראת שכינתו. ויש להוסיף שגם לפי פשוטו, כפרת עוונות הדור באה על ידי גדולי ישראל, שהם מעוררים לב האומה לתשובה, ועוד בתורתם המשפיעה, כמו שהאריך הרמח"ל בספרו מסילת ישרים (פקי"ב), שאם האדם שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מהעולם להיות לו לסיוע לעבודת בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו.

מתוך הספר "אשכול יוסף" מועדים סימן ל"ח ~ ראה שם עוד 4 תירוצים

הרמב"ם (סוף הלכות לולב פק"ח הלכה י"ד), מאריך לתאר גודל מעמד ומעלת שמחת בית השואבה שהיתה במקדש בימי חג הסוכות, וכותב שלא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל ראשי הישיבות והסנהדרין, החסידים והזקנים ואנשי מעשה, הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם והאנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע. וכן איתא בגמרא שם (פ. שחכמים ואנשי מעשה היו מרקדים ומפזזים).

וצ"ב מדוע דוקא רה"י וחכמי ישראל מרקדין ומנגנין ומשמחים במקדש, ומדוע עמי הארץ ושאר המון העם אינם מרקדים ומשמחים בשמחת בית השואבה, ועוד צ"ב שלפי שיטת הרמב"ם בספר המצוות (שם נ"ד), כל מהות שמחת בית השואבה הוי מנח חיוב שמחת החג, וכולם שווים בחיוב השמחה בחג?

ביאור א' - עיקר השמחה על הדיקות בה' ובתורתו

העולם מבארים שכל מהות שמחת החג על הקרבה הגדולה שזכינו ע"י התורה, כמו"ש "ושמחתם לפני ה'" (ויקרא כ"ג מ'). ודרשו במדרש (ספ"ו פ'), "נגילה ושמחה בך" בהקב"ה, בך בישועתך, בך בתורתך, בך ביראתך. וע"י יגיעת ולימוד התורה אפשר לשמוח באמת, כמו שדרשו רבותינו בתענית (ב), שבתשעה באב וכן אבל, אסור לקרוא בתורה בגביאים ובכתובים, ולשנות במשנה בתלמוד ובמדרש בהלכות ובאגדות, ותשב"ר בטלין שנא' (מלאכי י"ט) "פקודי ה' ישרים משמחי לב". ומפני כך אין לך ראוי יותר לרקוד ולשמוח בשמחת בית השואבה, יותר מחכמי ישראל שהם מלאים תורה, ויודעים ערכה ונתיבותיה, והם המבינים על מה היא גודל השמחה. צא ולמד ממו"ש הרב המגיד (סוף הל' לולב), עיקר הדבר שאין ראוי לאדם לעשות המצוות מצד שהן חובה עליו והוא מוכרח ואנוס בעשייתן, אלא חייב לעשותן והוא שמח בעשייתן ויעשה הטוב מצד שהוא טוב ויבחר באמת מצד שהוא אמת, ויקל בעינו טרחן ויבין כי לכך נוצר לשמש את קונו, "וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו, ישמח ויגיל לפי ששמחת שאר דברים תלויה בדברים בטלים, אבל השמחה בעשיית המצוות ובלמידת התורה וההכמה, היא השמחה האמיתית".

וכן האריך לבאר הגר"מ לפקוביץ זצ"ל בספרו דרכי החיים (מ"ז פק"ט ע"ז ע"ג), והוסיף: ועל כן בימי חג הסוכות עלינו ליכור את כל הדברים האלה ולהתמלא שמחה, שזכינו להיות נטועים בגן השם, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו לאושר החיים הגדול לעסוק בתורה ולהיות דבוקים בה, וזה צריך להביא אותנו לידי ביטול והתרחקות מענייני עוה"ז למצוא את כל ההנאה רק בלימוד התורה ובעבודת ה' וקיום המצוות, שזוהי השמחה האמיתית.

בניית סוכה במוצאי יום הכיפורים ועומק כוונת הכתוב בסוכות תשבו שבעת ימים

חגים וזמנים לששון, לכל הציבור הקדוש והיקר והחביב והנפלא.

נראה ברשות הציבור הקדוש כמה דברים נפלאים לכבוד החג הנפלא, חג הסוכות. "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל", "בסוכות תשבו שבעת ימים". נראה להבין עומק הכתוב ומה הפירוש "בסוכות תשבו שבעת ימים"?

הרמ"א כותב בס' תרכ"ד: שבצאת יום הכיפורים המצווה הראשונה שיעשה האדם – יבנה את הסוכה.

והשאלה עצומה, גדולה וחביבה: למה דווקא יבנה את הסוכה במוצאי כיפור? למה לא ארבעת המינים? "ולקחתם לכם פרי עץ חדר, כפת תמר", אמנם הסוכה מרמזת על שם ה', כמו שכתבו המקובלים שבונים סוכה שלוש דפנות ועוד דופן אחת של טפה, כמו יד מחבקת, שהשי"ת מחבק אותנו לאחר שזכינו לטוהר ביום הכיפורים, וכאשר יושבים בסוכה, אנתנו יושבים בצילו של השי"ת.

אבל גם ארבעת המינים, הם כנגד שם הוי"ה, וידוע מה שכתב הבית יוסף סי' תרנ"ח שד' המינים הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא, וכשם שבשם הוי"ה צריך שלא יהיה רוח ביניהם כך בד' מינים. והביא שם שחלם בליל יום טוב שראה חסיד א' כותב שם הוי"ה, ומרחיק אות ה"א אחרונה, ונדע שהיה מרחיק את התורה מן הלולב. ואדרבה קניית ארבעת המינים מפורש בפסוק: "ולקחתם לכם", מצות לקחה, ורבינו יוסף חיים זצוק"ל בעל הן איש חי כותב שאפשר למכור אתרוגים בבית הכנסת, כמו שמותר למכור בבית הכנסת יין לקידוש, והוא הדין ספרי קודש כיון שהכל דבר מצווה, ועל אחת כמה וכמה אתרוגים שמצות הלקחה נאמרה בפסוק: "ולקחתם לכם". אי"כ צריך להבין מה העניין שבונים במוצאי כיפור דווקא את הסוכה?

יש בדבר כמה טעמים מפורסמים, כמו שהארכתי בזה בחיבורי "אשכול יוסף" מועדים. יש את הטעם שמביא ה"שערי תשובה": שניא חס ושולם, נתחייבנו גלות. התפללו כל הימים הנוראים, מר"ח אלול, חודש אלול וראש השנה ויום הכיפורים, אבל חס ושולם, אולי נגזר על האדם גלות, מה יעשה עכשיו וינצל מן הגלות? לכן אנתנו גולים לסוכה, ובה מתכפר לנו. אבל מצד שני, הרי בת קול יוצאת ומכרזת במוצאי יום הכיפורים ואומרת: "לך אכול בשמחה לחמך", כי אנתנו בטוחים שיצאנו זכאים בדיו. אדרבה, הרי הטור מביא את דברי המדרש שכל העניין שאנו נוטלים את ארבעת המינים לסימן שניצחנו בדיו כנגד אומות העולם, ואי"כ ארבעת המינים שאנתנו נוטלים זה ראייה שיצאנו זכאים בדיו. אז אם ככה חזרת השאלה: למה במוצאי יוה"כ יש להתעסק דווקא במצות סוכה? וגם, צריך להבין מה עומק הפירוש "בסוכות תשבו שבעת ימים"?

ביאור הפלא של רבינו הגר"א

רבינו הגר"א בביאורו על יונה מקשה מה כל העניין של הסוכה שעשה יונה וישב בה? ומבאר על פי מה שאמרנו בזוה"ק בפרשת פקודי שכל מקום שכתוב ביונה "יונה", הכוונה לנשמה הקדושה של האדם שיוצאת לעולם, וזה שכתוב "ויברח יונה ללכת תרשישה" שבתחילה שהנשמה יורדת לעולם היא בורחת מהקב"ה לחפש עושר ושררה, עושה עוונות, עד שיוצאת בקבר, וצווקת ומתפללת לה' יתברך, וזה מה שטאמר: "קראתי מצרה לי אל ה'". הנשמה אומרת להשם: ריבוננו של עולם, כמו ששמעת אותי פה בעולם הזה, תשמע אותי מן הקבר, שלא ילך לשאול תחתית. והקב"ה אומר לנשמה: כשהיית חיה פה בעולם הזה יכולת לעשות תשובה, עכשיו בקבר אי אפשר לעשות תשובה. אבל בסופו של דבר: "ויהי דבר ה' אל יונה שנית", הקב"ה מקבל את התפילה שלה, ולאחר שנוכחה בגיהינום, הנשמה חוזרת בגלגול לעולם הזה לתקן מה שקלקל בגלגול קודם.

וכותב שם הגר"א דבר נפלא ביותר: במסכת עירובין בדף י"ג ע"ב מבואר שנחלקו בית שמאי ובית הלל האם טוב לו לאדם שלא נברא משנברא. בית שמאי ובית הלל: הללו אומרים טוב לו לאדם שלא נברא, הללו אומרים טוב לו לאדם שנברא. נמנו וגמרו: טוב לו לאדם שלא נברא, ועכשיו שנברא – יפשפש במעשיו. אומרים התוספות: כל זה הכוונה לרשעים דוקא. לרשע טוב לו שלא נברא, אבל הצדיק – ודאי טוב לו שנברא. למה? זוכה לחלוח חיי העולם הבא. בספר "אשכול יוסף" על התורה (פרשת בראשית מערכה ג' יישוב ג'), הבאתי קושיא פשוטה, גדולה ועצומה: הרי גם הרשע, אחרי שיחיה בקבר י"ב חודש, מתקן את הנשמה שלו ונכנס לן עדן לנצח נצחים, אי"כ איך יתכן לומר שטוב לו לאדם שלא נברא? וכתבתי ליישב בס"ד שכל מה שאמרנו "טוב לו לאדם שלא נברא", הכוונה לחזור בגלגול. אבל בפעם הראשונה שאדם בא לעולם – ודאי טוב לו לאדם שנברא. אח"כ מצאתי שחכם עזרא עטיה זצ"ל ראש ישיבת "פורת יוסף" תירץ כן. ואיזה פלא, עכשיו בסייעתא דשמיא מצאתי שכן כותב להדיא הגר"א בפירושו על יונה, שכל מה שאמרנו: "טוב לו לאדם שלא נברא", במחלוקת בית שמאי ובית הלל, הכוונה: אם טוב לו לאדם שייברא בגלגול. אבל מה שאדם נברא מתחילה לעולם הזה – זה ודאי טוב לו! כי גם אם ח"ו לא זכה לקיים את כל המצוות, אבל אחרי שהנשמה שלו תתוקן בגיהינום, תיכנס לן עדן לנצח נצחים. אז ודאי טוב לו לאדם שנברא.

ומבאר רבינו הגר"א שכל עניין הסוכה שמצינו ביונה, עניינו שאחרי שהנשמה באה בגלגול ומתקנת, וכבר עושה רצון השם, לא כמו שעשתה בגלגול הראשון, אז בגלגול השני הוא בבחינת סוכה, שהאדם עושה תורתו קבע ומלאכתו עראי כמו הסוכה. והאדם אז נמצא בחוסר מוונות ושאר דברים, וכל זה מפני שהיה רשע בגלגול הקודם אף שעתה הוא צדיק. וזה מה שאומר הכתוב: "בסוכות תשבו שבעת ימים", כל האזרח בישראל ישבו בסוכות". מה זה הסוכה הזו? העולם הזה? בה תשבו שבעת ימים.

כמה אדם חי בעולם הזה? "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה": 70 שנה שאדם

חי כמו שצריך מיום עומדו על דעתו יהיו בבחינת: "בסוכות תשבו שבעת ימים", 70 שנה הללו אתה צריך להרגיש שאתה בסוכה, שהעולם הזה הוא עראי. לחטוף, ולחטוף עוד מצוות, עוד מעשים טובים, עוד תורה, עוד לימוד הלכה, עוד קדיש, עוד קדושה, עוד תפילה בכוונה. לכן, אחרי שעשית את עבודת הימים הנוראים, וביום הכיפורים נעשנו כמלאכי השרת, כמו שכתב בשו"ע סי' תרי"ט סי"ה שיש חסידים ואנשי מעשה שכל יום הכיפורים עומדים בתפילה על רגליהם, כמו מלאכי השרת שנאמר בהם: "ורגליהם רגל ישרה", אז ראויים במוצאי יוה"כ לבנות את הסוכה, שרק אז שהאדם דבוק בקדושה מבין היטב שהעולם הזה הוא עראי. ולכן כשאנתנו בונים את הסוכה, ויוצאים לסוכה, ועושים כל העניינים בסוכה, כל זה להורות שהעולם הזה עראי. והעיקר זה עבודת השם, לימוד התורה, וקיום המצוות.

כל העולם הבא תמוורת אתרוג

ברוך השם, בשנים הללו יש אתרוגים בשפע. בפרט השנה [תשפ"ו], היה הרבה אתרוגים מהודרים. הרבה שנים היה קשה למצוא אתרוגים. היה את שנת השמיטה, אמרו: בגלל שנת השמיטה, אחרי השמיטה, אמרו גי"כ בגלל השמיטה: השנה, ברוך השם, היה שפע של אתרוגים, כמויות אדירות של אתרוגים, שפע עצום. כל אחד יש לו כמה אתרוגים. אבל בשנים קדמוניות היה קשה למצוא אתרוגים, כפי שרואים בתשובות הפוסקים: היו לא רק בתי כנסת שלכל בית כנסת, לכל הקהילה היה אתרוג אחד, אלא היו מקומות שכל העיירה היה להם רק אתרוג אחד, והיו עיירות שלא היה להם אתרוג, לא היה להם ארבעת המינים כלל.

והנה, הגאון מוויילנא לא היה לו אתרוג. ומה לא עושה הגאון מוויילנא כדי לקיים כל מצוה בדקדוק, בהידור, בתכלית ההידור, בהשתפכות הנפש? הוא שלח את השמש שלו ואמר לו: "לך תחפש לי בעיירות הסמוכות אתרוג, אולי תמצא. ובכל סכום שיבקשו ממך – תשלם. הכל. העיקר שאזכה לקיים את מצות ארבעת המינים.

השליח הולך בכל העיירות, מחפש אתרוג. מחפש מחפש, לא מוצא. עוד עיירה, ועוד עיירה, מתרחק עוד ועוד. עד שמצא מקום אחד, יש שם יהודי אחד, שנטר לו אתרוג אחד למכירה והוא מוכרו בהון תועפות. הגיע אליו שליח הגר"א, אמר לו: "שמעתי שאתה מוכר אתרוגים ואתה רוצה הרבה כסף. אני מוכן לשלם לך כמה שתבקש... הגר"א אמר: "כמה שיבקש אתן, לא אבקש שום הנחה".

כתוב בזוהר הקדוש בפרשת תרומה: אם אדם רוצה שיחול קדושה על המצוה שמקיים, בכל מחיר שמבקשים ממנו – יתן בשביל המצוה, וככה תשרה קדושה על המצוה ולא יהיה כח לסטרא אחרא לשרת על המצוה. שאין הסטרא אחרא שורה, אלא אם מקיים את המצוה בחינם ובריבית. מה זה הכפילות הזו "בחינם ובריבית"? מביא הבני יששכר בשם הרמז: שגם תשלם על המצוה, וגם לפני כן תיקח את המעות ותייחד את המעות לשם המצוה. תגיד: "אני מייחד את המעות הללו בשביל לקנות בהם ארבעת המינים, את המעות הללו אני מייחד בשביל לקנות שמן זית לחנוכה", ואז חל קדושה על המעות. אח"כ אתה קונה את המצוה, ואין לסטרא אחרא כוח לשרת על המצוה. למה? כי שילמת על המצוה. אומר הזוהר הקדוש: "יכול אשר יבקשו ממך, בין רב בין מעט – תשלם". כך אמר הגר"א לתלמידו שלו: "תלך, תחפש אתרוג, וכל מה שיבקשו בשביל האתרוג – תשלם. הכול, מה שיבקשו".

אמר המוכר: "זה אתרוג אחרון שנשאר. אתה רוצה אתרוג? תגיד לגאון מוויילנא, בתנאי שאת העולם הבא שלו הוא נותן לי. רק בשכר זה אני מוכן לתת את האתרוג".

אמר השליח: "כזה דבר צריך לשאול את הגר"א בעצמו". הגר"א הסכים לשלם כל כסף, אבל כזה דבר... חזר השליח להגר"א. הגר"א שמח שמחה גדולה. אמר לו: "אדרבה! כך אקיים את המצוה לשם שמיים. לא בשביל שכר. ואומרים שהגר"א אותה שנה שמח בקיום מצות ארבעת המינים הללו כשהיה מנענע בלולב, מה שלא שמח אף שנה. למה? אמר: "השנה אני עושה את זה לשם שמיים, לא לשם קבלת כבוד, לא לשם קבלת שכר".

היה פעם אחת, היה עני אחד, עני מרוד. לא היה לו מה לאכול, כמה ימים שלא הכניס אוכל לפיו. הלך לאסוף כסף. הסתובב ואף אחד לא נתן לו דבר. עוד מעט שבת וחג סוכות, ומה יביא לילדים שלו לאכול ולשתות? התפלל להשי"ת שיומן לו איזה עשיר שיתן לו צדקה שיוכל לקנות צורכי שבת.

לפתע הבחין באיזה מקום בקצה הרחוב שמתקיים שם ברית קודש. נכנס שם, התחיל להסתובב בין האנשים לבקש צדקה. היה שם גביר גדול, הוציא דינר זהב. אמר לעני: "אתה רוצה את הדינר הזה הזה?" "וודאי", והוסף ואמר: "אריעך עליך את כל הברכות!" הדינר הזה יסיפק לי לא רק לכל הסעודות של סוכות, אלא לכל החורף. אמר לו העשיר: "בתנאי שתיתן לי תקיעת כף שאתה מוכר לי את העולם הבא שלך. אם תיתן לי את העולם הבא שלך, אני אתן לך את הדינר הזה".

העני מסכן כמה ימים לא הכניס מאכל לפיו. נתן לו תקיעת כף, והסכים לעסקה. והנה אותו העני לקח את הדינר זהב פרט אותו והלך למעין 2000, התחיל למלאות את העגלות. ממלא, קונה בשר, דגים, עופות, פרוגיות, מטעמים, ממתקים, יינות, שמנים, סלטים, הכל! והיה הולך בדרך בשמחה. בדרכו לביתו, חבר שלו פוגש אותו. הוא יודע שהוא עני, אומר לו: "תגיד, מאיפה לך כל זה? עלות מלאים כל טוב?" אמר לו: "כך וכך היה העניין". אמר לו: "שוטה שכמותך! את חיי הנצח, את העולם הבא אתה מוכר בשביל בשר? בשביל דגים? בשביל זה?" אמר לו: "תראה, מה אני אעשה? הייתי רעב, לא היה לי מה לאכול, מה לשתות, ואין לילדים שלי מה לסעוד בחג, הייתי מוכרח לעשות זאת". עכשיו קצת התייבשה דעתו, אכל קצת, שתה, טעם מהדברים. אמר לו: "אני אלווה לך דינר זהב, לך לברית, תחפש את הגביר לפני שיעלם, תחזיר לו מיד את הדינר הזה! דחוף תחזיר לו את זה!". "תחזיר לו את הדינר הזה! את העולם הבא שלך אתה מוכר בשביל דינר זהב?".

בצילא ד'מדימנותא

מתוך דרשתו של מגיד המישרים
הרה"ג יוסף זוי סימן טוב שליט"א
בעל ה"כרם יוסף" על הש"ס ומוזכר סדרת
הספרים "אשכול יוסף" ע"ת והמועדים

מדוע במוצאי יוה"כ יש עניין להתעסק
דוקא בבניית הסוכה? | כיצד קנה
הגר"א את האתרוג תמורת העולם
הבא שלו? | האם ניתן למכור מצוות
ועוונות? | מעלת הקונה מצוות בכסף
מלא | האתרוג של מרן רבינו עובדיה
יוסף וצוקל"ה שפקד עקרות | להאזנה
לשיעורי המרתקים במאות נושאים
בהלכה ובאגדה: 073-371-8053

העני הבין שעשה טעות חמורה. איך הסכים למכור חיי נצח בשביל העולם הזה? מיד לקח את הדינר זהב רץ, רץ, רץ חיפש את הגביר ומצא אותו על מפתן הדלת, עומד לצאת מהאולם. אמר לו: "הרי שלך לפניך, קח את הדינר זהב שלך, תיקח הכל. אני רוצה לבטל את המקח. מה פתאום, למכור את העולם הבא בשביל כסף? מקח טעות!" העשיר אמר לו: "מה פתאום! עסקה זו עסקה! עשינו עסקה, אי אפשר לבטל את העסקה".

מפה לשם נהיה ביניהם ויכוח, העסקה בטלה או לא, הסכימו ביניהם ללכת לדון תורה לפני הגאון בעל ה"מחנה חיים", תלמידו של רבנו ה"חתם סופר", והוא כתב על זה תשובה בספרו שו"ת "מחנה חיים", כמה עמודים, ומסקנת דבריו שודאי זה מקח טעות, המקח בטל! אין כזה דבר למכור ולקנות את העולם הבא. מכמה סיבות: העולם הבא זה דבר שלא מזומן לפנינו, דבר שלא בא לעולם, ואי אפשר למכרו. זאת ועוד, אם אדם היה יודע ומבין מה ערך השכר בעולם הבא, לא היה מוכר אותו, אז זה מקח טעות. וגם, אדם לא יכול למכור את המצוות ועוונות שלו, וכי בנק הפועלים יש להם בעלות על מצוות ועבירות? ניתן לעשות העברה בנקאית של כסף, אבל מצוות, כותב בשו"ת מהר"ם אלשקר סימן ק"א בשם רב האי גאון, שטאמר בפסוק: "צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת רשע עליו תהיה", אי אפשר להעביר מצוות ועוונות מאחד לשני. גם הגאון רבי שלמה קלוגר, כותב כך בשו"ת "האלף לך שלמה". גם הנצי"ב מוולוז'ין כותב כן בתשובה, שאי אפשר למכור מצוות ועוונות. כך כותב גם בספר "אמרי בינה", והוסיף לבאר שגם עניין יששכר וזבולון, שכותב הטור בהלכות תלמוד תורה בסימן רמ"ו, עניינו שיש לו שכר ע"י שמסיע לחבירו שילמד תורה בזכותו, אבל אינו עניין של קניין ומכירה. והארכתי בזה בחיבורי יינא דינסף (הסגולה לזיכרון פרק ד'), והבאתי שם את כל דברי הפוסקים והמשא ומתן שיש בזה.

לאור האמור צ"ב איך יתכן שאותו הגביר שמכר את האתרוג זהב בשכר של העולם הבא של הגאון מוולנא?

אלא צריך לומר מאחר ובזכותו הגר"א נענע בארבעת המינים, לכן יש לו חלק במצוה, כי הוא סייע במצוה, ובלעדיו לא היה הגר"א יכול לקיימה. ואדרבה הלא לא רצה לקבל כסף על האתרוג, וא"כ בזכותו ממש קיים הגר"א את המצוה, ועוד היה לו חלק גם במצוות ושמחת בחגך של הגר"א, וגם בלימוד התורה של הגר"א שהיה אותו הסוכות בשמחה, ויתכן לחדש שהיה שייך לו חלק ושכר בכל חיי עוה"ב של הגר"א, כי אילו האדם לא מקיים ומחסייר מצוה אפילו פעם אחת בחיים, הוא מחסיר בכל שלימות המצוות ותיקונו בעולמות העליונים, שע"י כל המצוות האדם מכין לו לבוש רוחני לעולם הבא כמובא בזה"ק פרשת ויחי דף רכ"ד: 1. שזה סוד הכתוב באדם הראשון וחוה "וידעו כי עירומים הם", שנעשו ערומים מאותו מלבוש רוחני שהאדם עושה ע"י שממלא ימיו בעוה"ב בעבודת ה', ואם האדם חטא ועושה תשובה הקב"ה מקבלו ועושה לו לבוש חדש, שטאמר: "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". ומבאר עוד הזה"ק שזה מה שטאמר באיוב: "ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה", ואיתא עוד בזה"ק שם: זכאים הצדיקים שימיהם זכאים ונשארים לעוה"ב, וכאשר יוצאים מהעוה"ב מתחברים כל הימים שעבדו בהם את ה' ונעשים לבושי כבוד להתלבש בו, ובאותו לבוש זכאים להתענג מעונג העוה"ב, ובאותו לבוש עתידים לחיות ולקום, וכל אלו שיש להם הלבוש יקומו, אוי להם לרשעים שימיהם חסרים ומלאים חטאים, ואין להם במה שיתכסו בצאתם מהעוה"ב. ומסיים הזה"ק: רבי יהודה אמר, כתוב "וירח את ריח בגדי ויברכהו" והיאך נאמר בגדי, והלא בגדי עשוי היו שכתוב ותקח רבקה את בגדי עשוי בנה הגדול החמודות! אלא ודאי הכוונה שיצחק הריח את לבושו של יעקב לעוה"ב ואז ברכו, ועל זה כתוב "ראה ריח בני כריח שדה". נמצא שאילו הגר"א לא היה מקיים באותה שנה מצות ארבעת המינים, בכיכול היה חסר לו באותו לבוש רוחני לנשמה בעוה"ב, ואת החלק הזה הסכים ליתן לבעל האתרוג בשביל קיום המצוה.

האתרוג של מרן רבינו עובדיה יוסף וצוקל"ה שפקד עקרות

מורי ורבותי, אני רוצה לשאול אתכם חידה: איך יתכן, אדם לפני סוכות נגב אתרוג, אומרים לו: האתרוג הזה שגנבת, כמה עלה? עשר דולר. אתה צריך לשלם עשר דולר. אבל אותו אתרוג, אם יגנוב אותו אחרי סוכות – צריך לשלם עליו 1,000 דולר. אותו אתרוג. איך יכול להיות? פלא פלאות.

שמעו נא רבותי. לפני 13 שנה בחנוכה, והנה בלילה ברחוב הקבלן בביתו של מרן רבינו עובדיה יוסף וצוקל"ה נשמעו נקישות על הדלת. דפיקות, דפיקות. בני הבית נגשו לדלת, אישה בגיל שישים. אישה בגיל שישים באה ואומרת: "אתם בני ביתו של הרב?" - "כן, אני הבן של הרב", בנו הרב משה יוסף היה גר בביתו של מרן וצ"ל. "כן, מה את צריכה גברתי? הרב נפטר, הרב לא פה, מה את צריכה?". אמרה לו: "אני שמעתי שהרב היה מברך על האתרוג, והיה הרב מחלק מהאתרוג, היו עושים מזה ריבת אתרוגים מהאתרוג שעליו הרב בירך, והרב היה מחלק רק לזוגות ששנים לא נפקדו בפרי בטן, ואין להם ילדים, היה מביא לכל אחד חתיכה קטנה מהאתרוג שלו. אני באתי, אני מתחננת, אני מבקשת, תיתן לי חתיכה מהאתרוג של הרב שנשאר. אני שמעתי שנשאר עדיין מהאתרוג של הרב". ככה אירע לפני 13 שנה. אמר לה: "גברתי היקרה, נכון, נשאר מהאתרוג של הרב, אבל את זה אנחנו מביאים לנשים שלא נפקדו, נשואות 10 שנים, 15 שנה. את נשואה כבר 40 שנה, לא נשאר לנו הרבה מהאתרוג של הרב, איך אני אתן לך את זה?". אמרה לו: "אתה יודע מה היה כוחו של אביך? גם בכוח האתרוג שלו לפקד עקרות בגיל שישים! תביא לי בבקשה חתיכה מהאתרוג. אני באתי לכאן מנהריה!", אמרה האשה הזו. "אם אתה רוצה, אני אשלם גם על האתרוג הזה, כמה שתרצה אני מוכנה לשלם". ראה שהיא מתחילה לבכות, בכתה. לא יכול היה להשיב פניה ריקם. - הלך מיד למקפא, הוציא חתיכה מהאתרוג עטופה בנייר כסף, אמר לה: "לא צריך לשלם שום דבר, שום תשלום, הנה האתרוג של מרן וצ"ל".

הגברת הזו בגיל שישים לקחה את האתרוג של הרב בדחילו ורחימו, בכוונה גדולה, בירכה ואכלה, ובאותה שנה נפקדה בבן זכר! באותה שנה! אישה בגיל שישים! 40 שנה עקרה! זכתה לפרי בטן! הלכה לכל הרופאים בעולם, לכל החכמים. זה היה כוחו של האתרוג. הרב כותב את זה גם בספר שלו, לא את המעשה הזה, אבל הרב מביא בספרו 'חזון עובדיה' סוכות את הסגולה שיש באתרוג, כיוון שנעשתה בזה מצווה, שמברכים עליו, לעשות מזה מרקחת, ולאכול את האתרוג הזה בכוונה גדולה, לברך על זה בכוונה, בקדושה וטהרה, וזה סגולה לפקידת עקרות.

לכן כל אחד אחרי שמברך על האתרוג, לא יזרוק את האתרוג. יביא לגברת, או הוא בעצמו, או למי שידע, שיכניו מזה מרקחת אתרוגים, ויברכו על זה. עשה בזה מצווה אחת, שנענע בארבעת המינים, עכשיו יעשה בזה עוד ברכה, יחלק לכל העקרות, והאתרוגים יעשו מרקחת.

אותו אתרוג, לפני שהרב בירך עליו, כמה היה שווה? אולי 10 דולר, אבל אחרי שהרב בירך, זה כבר פוקד עקרות, כמה זה שווה? 1,000 דולר.

מבצע!

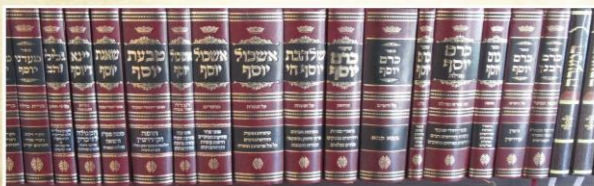
מכון "כרם יוסף" בהמ"ד למתיקות ועריבות התורה

מבצע אדיר לרגל שבוע הספר
על ספרי המזכר והיזר
הרה"ז יוסף זוי סימן טוב שליט"א
הביאו ברכה לביתכם:

14 כרכים ב: 450 ₪ בלבד!

במקום 800 ₪ י"ח

לבירורים והזמנות: 054-84-60008/7

המבצע כולל את 14 הספרים הבאים:

סדרת "אשכול יוסף" (4 כרכים):

עזרת | מעדים | הגדים | עניני יוסף | המערה

סדרת "כרם יוסף" על הש"ס (5 כרכים):

גיטין קידושין | שיעורי כרם יוסף קידושין | בבא בתרא | מגילה | סוטה

סדרת ספרי הרב המחבר בהלכה ובאגדה (5 כרכים):

"טבעת יוסף" חופה וקידושין | "מעדני יוסף" בריית מילה | "שגת יוסף" סכנו רפואה ופקדון | "צינא דיוסף" הסגולה לזיכרון | "גלילי דוד" דרשות - אספקלריא למאורעות התקופה

הביאו ברכה לביתכם

תמונה חלקית של בני העלייה המצטיינים משיבת "כרם יוסף" אגן האיילות
שהגיעו לגמר ללא חיסור סדר א' של לימוד מוסר בכל חודש אלו ועשי"ת
ובנוסף לא החסירו שום סדר בימי שיש שבת ומוצאי שבתות
קיבלו סידור מלא ויוקרת לחג:
חליפה, חולצה, עניבה, ותגורת עור, מהמוותגים המובילים
אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!

עמלו ותזו נפשיכם

להאזנה לשיעורי המזכר
הרב יוסף זוי סימן
טוב שליט"א
מזכר סדרת "כרם יוסף"
על הש"ס וסדרת "אשכול
יוסף" עזרת והמועדים

073-371-8053

לקבלת צינתוק

והאזנה בשידור זוי:

זויה והקסי #

לכבוד ידידנו האזנים היקרים והנעזמים אהבי התורה
מלאים מנצח כרימון וריוח הטוב נדרף כאפרסמון
כמר **גדעון ניסים** הי"ד וכמר **אהרן ניסים** הי"ד
אורך ימים ושגן זינים וכבוד אושר ועושר
בראות איתנו ונהורא מעליא ושועל שמחות וכס"ס
בכלל הברכות יריד המשתדל היה **שלומי ניסים** הי"ד
מוקדש ומונח **לעל זריהם היקרים:**
סאלם אליה = מסעודה זל, **זריה** = זריה זל
ניסים = זריה, **שרה** = זריה, **ניסים מועלם** = סלימה: זל
מיכאל = זריה, **זל** = זל, **זל** = זל, **זל** = זל.

שאלה:

אתרוג חסר מעט ולא ניטל עוקצו או פיטמתו ובכל זאת פסול בשאר הימים, ואם יחסרנו עוד מעט יהיה כשר לכתחילה?

תשובה:

אתרוג שניקבהו עכברים לא יטלנו אפי' בשאר הימים משום שהוא מאוס, עד שיסיר ממנו ניקור העכברים.

מקורות:

במס' סוכה (לו:) ללשון ראשון בגמ' אתרוג שניקבהו עכברים אין זה הדר, ומשמע שפסול. וללשון שני הדר. ופסק הרמ"א (תרמ"ט סעיף ה') בשם הכל בו כאמור, דפסול עד שיחסרנו עוד מעט ויהיה כשר בשאר ימים, וכ' המשנ"ב דלדעת הגר"א ואלה רבה הרמ"א ס"ל כבה"ג כלשנא קמא דפסול מדינא, ובכ"ז מועיל שיסיר ממנו ניקור העכברים, אבל מהמג"א ומאמר מרדכי משמע דהרמ"א פוסק כלשון בתרא דאינו פסול מדינא, ושכן מסכים הגר"א לדינא שכ"ד רוב הפוס', [וע"ש שהט"ז חולק וס"ל דלדינא יש להחמיר אף בהסרה].

שאלה:

עם איזה חכם היה המעשה שבא לבית הכנסת עם אתרוג גדול עד מאוד שהוצרך להביא על כתיפו?

תשובה:

רבי עקיבא!

מקורות:

מס' סוכה דף ל"ו ע"ב, ובשו"ע תרמ"ח כ"ב, אם היה גדול כל שהוא, כשר. וכ' המשנ"ב היינו אפי' הוא גדול שמביאו על כתיפו, ג"כ יצא כיון שהארבעה מינים כשיש לו כולם אין מעכבים זה את זה ויכול ליטול הלולב ואח"כ האתרוג, ע"כ. ויל"ע שהרי הב"י (סי' תרנ"א) כתב בשם הרקנטי בפרשת אמור (ד"ה ולקחתם) שצריך לסמוך האתרוג עם שאר המינים שלא להפרידה מן הבניין, וכתב: וסוד זה נגלה אלי בחלום בליל יום טוב הראשון של חג הסוכות בהתאכסן אצלי חסיד אחד אשכנזי שמו הרב ר' יצחק [האריז"ל], וראיתי בחלום שהיה כותב השם ביו"ד ה"א והיה מרחיק הה"א אחרונה מן השלוש אותיות הראשונות ואמרת לו מה זה עשית, והשיב כך נוהגים במקומינו, ואני מחיתי בו וכתבתי אותו שלם ואשתומם על המראה ואין מבין, למחר בעת נטילת לולב ראיתי שלא היה מונע רק הלולב ומיניו בלא אתרוג והבנתי פתרון חלומי וחזר בו. ורז"ל רמזו סוד זה בויקרא רבה (אמור ל' ט') "פרי עץ הדר" (ויקרא כ"ג מ') זה הקב"ה שנא' (תהלים צ"ו ו', דה"א ט"ז כ"ז) "הוד והדר לפניו", כפות תמרים זה הקב"ה שנא' (תהלים צ"ב י"ג) "צדיק כתמר יפרח", וענף עץ עבות זה הקב"ה שנא' (זכרי' א' ח') והוא עומד בין ההדסים, וערבי נחל זה הקב"ה שנא' (תהלים ס"ח ה') סולו לרוכב בערבות, תראה שכל המינים האלו רומזים בשם יתברך, עכ"ל. וא"כ קשה איך יתכן שר"ע לא ידקדק בזה, ובפרט ר"ע שכל ימיו השתוקק על מצות ייחוד ה'. ועי' ביעב"ץ שם שכ' שרק בשעה שהלך לבהמ"ד לקח את האתרוג על כתפו, שהיה כבד למשא, אבל בשעת מצותו ודאי לא יצא בו ע"י משא כתף. ועדיין קשה כי דוחק שהיה מונע אתרוג גדול כזה יחד עם ארבעת המינים יחד בלא להפרידן. ושמא י"ל שתלמידיו או עבדיו היו מסייעים לו לנטלו בבהכנ"ס לצאת ידי"ח, אבל בדרך היה נוטלו בעצמו על כתפו משום חיבוב מצוה, כמ"ש בגמ' סוכה מ"א ע"ב שכך היה מנהגן של אנשי ירושלים, אדם יוצא מביתו ולולבן בידו, הולך לבהכנ"ס ולולבו בידו, קורא ק"ש ומתפלל ולולבו בידו. א"נ י"ל דאדרבה באתרוג גדול שניכר שאין יכול ליטול עמו עוד דבר, אין לך אות לייחוד ה' יותר מזה.

שאלה:

באיזה מקרה אדם בא לרב לשאול אותו על כשרות ההדסים, והשיבו הרב שכשרותם תלויה במחלוקת [בשו"ע], והנה לאותו אדם לא היו עוד הדסים, והלך והתפלל להשי"ת שיושיע אותו ולאחר כמה ימים בערב סוכות שב לרבו והראה לו את ההדסים, והרב פסק שעכשיו הם כשרים לכתחילה לדעת כל הפוסקים?

תשובה:

הדס שנקטם ראשו, ואח"כ עלתה בו תמרה בראשו, שע"ז הוכשר לכו"ע, כיון שהתמרה מכסה את קטימתו.

מקורות:

מס' סוכה דף ל"ג ע"א, שו"ע סי' תרמ"ו סעיף י' ומשנ"ב שם.